

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2016

**CROATIAN
HIGHER LEVEL**

**Monday, 20 June
09:30 - 12:30**

Ukupna ocjena [100 bodova]

Pažljivo pročitajte cijeli tekst i odgovorite na pitanja iz svih triju dijelova. Na pitanja odgovorite svojim riječima, a odgovori neka se temelje na tekstu. Svi odgovori moraju biti na hrvatskome jeziku.

I. dio

[30 bodova]

ŽIVOT NA KOTAČIMA

1. Zašto smo zapravo spremni dizati kredite na trideset godina, prepustiti polovicu života tajanstvenim polugama tržišta novca, zašto se tako često živciramo zbog majstora i kupaonica, beskonačno dugo biramo pločice ili naslonjače? Kada je, i kako, fizički dom postao središnja točka naših života, važnija i od našeg tijela i našeg duha? Svatko treba imati dom, ali kakav je taj dom? Je li život u domu drukčijem od onih na koje smo navikli uistinu manje ili više? Sve si više ljudi u zapadnome svijetu počinje postavljati slična pitanja. Zajednica ljudi koji se namjerno odlučuju na život u minijaturnim domovima raste i polako prerasta u pravi pokret, a dobiva i prve poklonike u Hrvatskoj.
2. Jedan je od njih informatičar i glazbenik Ivan Uravić, koji se nakon deset godina života u stanu u Zagrebu preselio u drvenu kućicu na kotačima koju je sam izgradio. Inspiraciju za kućicu koja ima svega šest kvadrata dobio je proučavajući na internetu pokret malih pokretnih domova. „Kao mladoj osobi koja treba donijeti smislene odluke o svojoj stambenoj i financijskoj budućnosti, za mene je izgradnja vlastitoga doma ujedno bila i praktična studija kroz koju sam pobliže ispitao svoje potrebe, želje, ali i svoja životna uvjerenja”, kaže Ivan.
3. Mobilne domove moguće je graditi na brojne načine. Ivan je kupio staru kampkućicu, uklonio cjelokupnu konstrukciju sve do nosive platforme, na kojoj je onda izgradio svoju kućicu. Na početku gradnje imao je malo graditeljskog iskustva. „Sve u svemu, uz redovni osmosatni dnevni posao, bez prethodnog iskustva, trebalo mi je devet mjeseci za samu izgradnju kućice, ali od samoga sam procesa imao višestruke praktične koristi - naučio sam raditi s drvom, koristiti mnoge alate i sagraditi nastambu vlastitim rukama”, opisuje.
4. Vlasnici malih domova pronalaze razne kreativne načine kojima će u malo kvadrata smjestiti sve željene oblike komfora. Ivan se odlučio za skromnost pa njegova kućica sadržava jednostavnu tuš-kadu, galeriju s krevetom, osnovnu opremu za kuhanje, malu smočnicu i nekoliko spremišnih prostora. Zato mnogo vremena provodi vani, u vrtu s povrćem i voćnjakom, a izvan kućice smješten je i kompostni WC. Iako bi s fotonaponskim ćelijama mogao dobiti stalan izvor električne energije, odlučio je živjeti bez tog komfora. Koristi tek jedan akumulator za rasvjetu po noći. „Veliki dio svojega dana provodim radeći za računalom u poslovnim prostorima pa mi ne nedostaje ni kontakt s računalom, ni pristup medijima, ni informacijama. Iznimno je ugodno i na puno načina prirodno uživati u toj jednostavnosti i miru tišine na kraju užurbanoga radnog dana. Primjećujem na sebi neke nevjerojatne učinke ‚detoksikacije‘ od sadržaja medija i

žurbe koje potiče konzumerizam u širem smislu. I oduševljen sam time koliko mi je zapravo malo potrebno da bih bio zadovoljen i zadovoljan”, ističe Ivan pojašnjavajući zašto je odlučio živjeti bez struje.

5. Promjenom načina stanovanja naš je sugovornik znatno smanjio životne troškove. Ne plaća više većinu stambenih troškova i režija koje je plaćao prije. Zimi se grije pomoću plinske peći, uz mnogo nižu cijenu od cijene grijanja u stanu preko toplane. „Ipak, još uvijek plaćam najam garaže koju koristim kao glazbeni studio i povremeni uredski prostor. Također, s obzirom da moj povrtnjak zasad ne donosi znatnije prinose, još uvijek kupujem svu svoju hranu”, kaže ovaj Zagrepčanin koji sada živi u mnogo izravnijem kontaktu sa suncem, kišom, snijegom i hladnoćom nego što je to uobičajeno za stanovnike grada.
6. „To je svakako prednost, no život u ovako malenom domu svakako ima i svoje nedostatke. Proljeće i ljeto iznimno su ugodni, s puno više slobode kretanja i izloženosti prirodi, dok je zimi nešto manje komotno bivati u tome domu i sporije se vrše sve aktivnosti”, opisuje.
7. Dom poput Ivanova moguće je registrirati i prevoziti kao i obične kamp-kućice. Iako je Ivan proučio sve mogućnosti registriranja kuće, zasad je nije registrirao pa je još ne može samostalno prevoziti cestom, ali ju je moguće prevoziti pomoću auto-vučice i ovlaštenih službi za prijevoz vozila. Prednost je mobilnoga doma, naravno, u tome što može mijenjati lokaciju. Međutim, kao i s kampiranjem, morate dobro razmisliti gdje ćete parkirati svoj dom kako se ne biste našli u problemima sa zakonom koji ne gledaju blagonaklono na „alternativno stanovanje”. Naime, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti dopušta kampiranje, pod što su svrstane i pokretne kućice, samo u službenim kampovima i na mjestima koje lokalna samouprava odredi kao „mjesto za kampiranje izvan kampova”.
8. Iako je sigurno da se ne možemo svi preseliti na javne površine i da rješavanje pitanja prebivališta i boravišta zahtijeva određenu kreativnost, pokret malih domova šalje poruku širu od one na osobnoj razini, kao što je smanjenje troškova života. Kako navode na stranici zadruge za promicanje manjih alternativnih domova iz SAD-a *Small Homes Society*, manji domovi zahtijevaju manju potrošnju građevinskog materijala i manje troše zemlju. Ljudi koji žive u manjim domovima u prosjeku troše manje novca, posjeduju manje stvari i troše manje energije, ukratko, žive održivije živote s manjim ekološkim otiskom.
9. Kako naglašava naš sugovornik, oni koji se odlučuju za „dobrovoljno minijaturno življenje” podsjećaju nas da „kvaliteta života nije istoznačnica s kvantitetom, bilo novca, stvari ili prostora, a u što nas konzumeristički mehanizam aktivno i neumorno pokušava uvjeriti”. „Komfor nije stvar materijalnog obilja, nego zadovoljstva unutarnje sigurnosti. Uistinu je tako. Nakon zadovoljenja osnovnih materijalnih potreba, najvažniji je unutarnji doživljaj života”, zaključuje Ivan Uravić.

(prilagođeno prema: Marina Kelava „Dom, na drugačiji način”, h-alter.org)

1. Objasnite svojim riječima sljedeće pojmove: [5 bodova]
 - a) poklonike (1)
 - b) prinose (5)
 - c) blagonaklono (7)
 - d) „donijeti smislene odluke” (2)
 - e) „žive održivije živote” (8)

2. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, Ivanovu pokretnu kućicu. Što ona sve ima, a što joj nedostaje? [5 bodova]

3. Objasnite, na temelju teksta, na što vlasnici mobilnih domova moraju pripaziti pri odabiru lokacije za svoje pokretne kućice? [5 bodova]

4. Sugovornik je odlučio živjeti bez stalnog izvora električne energije. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, zašto se odlučio na takav život i koje su posljedice takvoga života? [5 bodova]

5. U osmome odlomku autorica navodi sljedeće: „pokret malih domova šalje poruku širu od one na osobnoj razini”. Pojasnite, na temelju teksta, na kakvu se to širu poruku odnosi? [5 bodova]

6. Nakon što ste pročitali tekst, mislite li da biste i sami mogli živjeti načinom koji je odabrao Ivan? Iscrpno opišite razloge zbog kojih biste ili ne biste odabrali takav način života. [5 bodova]

II. dio [30 bodova]

„Kvaliteta života nije istoznačnica s kvantitetom – novca, stvari ili prostora. [...] Komfor nije stvar materijalnog obilja, nego zadovoljstva unutarnje sigurnosti.”

Komentirajte, vlastitim riječima (minimalno 100 riječi), ovu misao.

III. dio [40 bodova]

Napišite esej (minimalno 300 riječi) o jednoj od sljedećih tema:

1. „Usvojite ritam prirode: njezina je tajna strpljenje”. – Ralph Waldo Emerson

2. „Svijet može biti prilično loše mjesto ako ne udružimo napore kako bismo ga učinili jednakijim, demokratičnijim i održivijim”.
- Fintan O'Toole, *The Irish Times*, 22. veljače 2016.